

Handläggare
Ulrika Kvartoft Kruså
Telefon: 08-508 28 935**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2025-01-21, p. 9

Detaljplan för del av Norrmalm 4:41 i stadsdelen Norrmalm

Remiss från stadsbyggnadskontoret, S-Dp 2017-02604

Förvaltningens förslag till beslut

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden lämnar följande synpunkter på planförslaget:
  - a. I det fortsatta planarbetet är det av stor vikt att det säkerställs att ytor inte utformas för stadigvarande vistelse där miljö kvalitetsnormen för PM10 överskrids.
  - b. Det krävs ytterligare utredningsarbete avseende risken för att flyktiga föroreningar sprids till framtida bebyggelse och risken för spridning av förorenat grundvatten samt föroreningar från sedimenten till recipienterna Mälaren – Ulvsundasjön och Mälaren – Riddarfjärden.
  - c. Plankartan bör kompletteras med en planbestämmelse avseende vegetationsklädda tak för att möjliggöra dagvattenhantering på taken.
2. Justera beslutet omedelbart

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) har från stadsbyggnadsnämnden fått rubricerat förslag till detaljplan för synpunkter.

Detaljplanen möjliggör en ny byggnad för kontors- och centrumändamål, kallad Klara City View. Mellan de två volymerna skapas en ny trappförbindelse mellan Klarabergsviadukten och kajen, där publika lokaler för serveringar och möten uppförs. I anslutning till planområdet kommer infrastrukturen byggas om och en ny gång- och cykelbro mellan Klarabergsviadukten och Stadshusbron/Klara Mälarstrand anläggas.

De för planen väsentligaste miljö- och hälsofrågorna avseende luft, markföroreningar, dagvatten och skyfall har utretts i planarbetet.

Det krävs dock enligt förvaltningen ytterligare utredningsarbete avseende risken för att flyktiga föroreningar sprids till framtida bebyggelse och risken för spridning av förorenat grundvatten samt föroreningar från sedimenten till recipienterna Mälaren – Ulvsundasjön och Mälaren – Riddarfjärden.

För fortsatt planering är det dessutom av stor vikt att det säkerställs att ytor inte utformas för stadigvarande vistelse där miljö kvalitetsnormerna för PM10 kommer att överskridas.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskydds nämnden (MHN) har från stadsbyggnadsnämnden fått rubricerat förslag till detaljplan för synpunkter.

Planens syfte är att möjliggöra för tillkommande kontorsarbetsplatser och lokaler för centrumändamål samt att ge platsen väsentligt förbättrade vistelsekvaliteter. Nya kopplingar ska dessutom bidra till att knyta samman olika delar av innerstaden. Detaljplanen möjliggör en ny byggnad för kontors- och centrumändamål, kallad Klara City View, uppdelad i två volymer. Mellan volymerna skapas en ny trappförbindelse mellan Klarabergsviadukten och kajen, där ytterligare publika lokaler för serveringar och möten uppförs. Detaljplanens genomförande förutsätter en ombyggnad av trafikinfrastrukturen på platsen för att frigöra utrymme för ny bebyggelse och för att effektivisera trafikytorna. En ny gång- och cykelbro mellan Klarabergsviadukten och Stadshusbron/Klara Mälarstrand kommer dessutom att anläggas.

Vy från Stadshusbron norrut. Klarabergsviadukten i fonden t v och Sthlm Waterfront t h (Dorte Mandrup 2024).

Stadsbyggnadskontoret har bedömt att detaljplanens genomförande kan komma att medföra betydande miljöpåverkan, vilket innebär att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt bestämmelserna i 4 kap. 34 § plan- och bygglagen (PBL) och 6 kap. 11 § miljöbalken (MB) har tagits fram i samband med detaljplanens framtagande.

Miljökonsekvensbeskrivningen har avgränsats till att bedöma miljöaspekterna avseende utsläpp till luft, föroreningar i mark och grundvatten samt kulturmiljö. Enligt den samlade konsekvensbedömningen för detaljplanen bedöms konsekvenserna avseende utsläpp till luft bli måttligt negativa samt konsekvenserna för föroreningar i mark och grundvatten bli små positiva.

Förvaltningens synpunkter och förslag

De för planen väsentliga miljö- och hälsofrågorna avseende luft, markföroreningar, dagvatten och skyfall har utretts i planarbetet. Det kommer dock enligt förvaltningen att krävas ytterligare utredningsarbete avseende risken för att flyktiga föroreningar sprids till framtida bebyggelse och risken för spridning av förorenat grundvatten samt föroreningar från sedimenten till recipienterna Mälaren – Ulvsundasjön och Mälaren – Riddarfjärden.

För fortsatt planering är det dessutom av stor vikt att det säkerställs att människor inte uppmuntras till stadigvarande vistelse där miljö kvalitetsnormerna för PM10 överskrids.

Miljöförvaltningen har inga synpunkter på avgränsningen av miljöaspekterna till miljökonsekvensbeskrivningen.

Luft

Miljöförvaltningen bedömer att detaljplaneförslaget kan accepteras ur luftkvalitetssynpunkt då de överskridanden som bedöms ske av miljö kvalitetsnormer för partiklar, PM10, sker inom områden där människor inte uppmuntras till vistelse eller i områden där miljö kvalitetsnormer inte gäller. På planerade vistelseytor inom planområdet kommer luftkvaliteten att vara tillfredställande och miljö kvalitetsmålet uppnås på dessa ytor för både NO₂ och PM10. För fortsatt planering är det av stor vikt att det säkerställs att människor inte uppmuntras till stadigvarande vistelse där miljö kvalitetsnormerna för PM10 överskrids.

Detaljplanens genomförande innebär att luftföroreningshalterna kommer att öka på vissa ytor och minska på andra ytor i jämförelse med nollalternativet och nuläget. Miljö kvalitetsnormerna för PM10 beräknas i utbyggnadsförslaget att överskridas invid fasaden på planerad bebyggelse i Klara City View under ”Nya Klarabergskopplet” samt invid fasaden på den befintliga byggnaden Stockholm Waterfront både under och ovanpå ”Nya Klarabergskopplet”. Den delen av Klara City View-byggnaden där miljö kvalitetsnormerna beräknas överskridas är endast avsedd för vägtrafik, därför gäller inte miljö kvalitetsnormerna i detta område. Vid den del av Stockholm Waterfronts fasad mot Blekholmsgatan, där PM10-normerna beräknas överskridas, finns i dagsläget en skyddszon som inte planeras att förändras vid genomförandet av

planen. Skyddszonen i form av en smal trottoar är svår att nå och används främst vid nödutrymning av kongresshallen varför antalet människor som vistas här bedöms vara lågt. Miljökvalitetsnormerna beräknas överskridas vid denna skyddszon även i nollalternativet, och troligtvis även redan i nuläget.

Miljökvalitetsnormerna för kvävedioxid, NO₂, klaras i hela planområdet med utbyggnad enligt planförslaget.

Markföroreningar

Inom planområdet samt i direkt anslutning till planområdet har det tidigare funnits förorenande verksamheter tillhörande Klara gasverk, som låg på platsen mellan 1853 och 1920. De föroreningar som är av störst risk för planerad markanvändning med kontorslokaler och kommersiella ytor utgörs enligt miljö- och hälsoriskbedömningen främst av lätta PAH (naftalen) och bensen samt, i mindre omfattning, xylener och tunga PAH. De föroreningar som är av störst risk att spridas med grundvatten till närliggande recipient Mälaren –Ulvsundasjön utgörs av benso(a)pyren och summa PAH -M.

De föreslagna övergripande åtgärds målen för projektet är följande:

- Föroreningar i jord och grundvatten inom området för Klara City View ska inte innebära oacceptabla hälsorisker för människor som arbetar eller besöker området.
- Exploatering av området för Klara City View ska inte medföra en till det sämre förändrad spridning av föroreningar från det f.d. gasverket som kan medföra oacceptabla risker för närliggande recipienter, Klara sjö och Mälaren.

Miljöförvaltningen instämmer med den sammanfattande bedömningen i miljö- och hälsoriskbedömningen till planen om att:

”De övergripande åtgärds målen inte bedöms uppfyllas vid planerad markanvändning givet dagens föroreningssituation”

Miljöförvaltningen instämmer i bedömningen i miljö- och hälsoriskbedömningen om att det kan behövas kompletterande undersökningar för jord, grundvatten och porluft. Detta då befintligt dataunderlag är begränsat. Kompletterande undersökningar kan krävas för att komma fram till lämpliga åtgärder för att uppnå de föreslagna övergripande åtgärds målen.

Projektet har skickat in en underrättelse avseende påträffad förorening till miljöförvaltningen i egenskap av tillsynsmyndighet. I det fortsatta planprojektet kommer dialog mellan projektet och tillsynsmyndigheten att krävas.

Miljöförvaltningen anser att det inte framgår tydligt av miljö- och hälsoriskbedömningen till planen att åtgärds målet avseende spridningen av föroreningar till recipienterna är tillräckligt för att inte medföra en oacceptabel påverkan på vattenmiljön och möjligheten att uppnå MKN för recipienterna. Åtgärds målet samt utspädningsfaktorerna behöver diskuteras vidare med miljöförvaltningen i egenskap av tillsynsmyndighet. Belastningen på Ulvsundasjön och Riddarfjärden är i miljö- och hälsoriskbedömningen beräknade med utspädning baserat på 160 000-270 000 gånger för Riddarfjärden och 660-880 gånger för Ulvsundasjön. Enligt miljöförvaltningen är detta, framförallt för Riddarfjärden, höga utspädningsfaktorer, som behöver diskuteras vidare med förvaltningen.

Resultat från utförda undersökningar i sedimenten har bland annat visat på mycket höga halter av PAH och kvicksilver. Med detta som bakgrund anser miljöförvaltningen att påverkan på sedimenten inte kan skjutas upp till vattenverksamhetsärendet. Det framgår inte tydligt genom planhandlingarna om planerade arbeten i de förorenade sedimenten kan innebära en risk för att förorenade sediment sprids i vattenförekomsten och försvårar för möjligheten att innehålla miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Dagvatten och skyfall

Miljöförvaltningen anser att dagvatten- och skyfallsfrågan är väl omhändertagen i planförslaget. Förvaltningen saknar dock en planbestämmelse avseende vegetationsklädda tak på plankartan, som möjliggör dagvattenhantering på taken. Förvaltningen instämmer med det som beskrivs i PM skyfall om att skyfallsfrågan kommer behöva projekteras mer i detalj i det fortsatta planarbetet.

Övrigt

Miljöförvaltningen instämmer med skrivningen i trafikbullerutredningen till planen avseende risken för stömljud och vibrationer från spårtrafik vid Stockholms central. Enligt utredningen väntas risken för stömljud och vibrationer vara försumbart liten såvida hastigheterna är låga (lägre än 30 km/h). Förekomsten av tågpassager i högre hastigheter ska enligt utredningen studeras vidare. Om högre tåghastigheter kan förväntas måste stömljud och vibrationer från tågtrafik enligt utredningen utredas vidare med mätning. Om det förekommer tågpassager i högre hastigheter än 30 km/h, och om mätning visar att det

förekommer höga stomljuds nivåer, så kan en stomljudsanpassad grundläggning behövas.

Miljöförvaltningen är positiv till att åtgärder och fortsatt arbete som inte regleras i plan eller via annan lagstiftning avses beaktas i miljö/hållbarhetsprogram för projektering och byggskede.

Miljöförvaltningen ser gärna att planerade bryggor utformas med ”kajbalkonger” för att värna fisklivet i recipienten. För att skapa en möjlighet till etablering för växter som vass och säv krävs det grunda, mjuka bottnar som saknas vid kajen vid Klara City View. Genom att fästa hängande ”undervattensbalkonger”, fyllda med substrat kommer vegetationen tillräckligt nära ytan för att frodas och kan därmed erbjuda en livsmiljö som många fiskarter behöver för skydd och reproduktion.

Anna Hadenius
Förvaltningschef
Miljöförvaltningen

Maria Svanholm
Avdelningschef
Miljöförvaltningen

Bilagor

Planhandlingar finns att läsa här:

<https://etjanster.stockholm.se/Byggochplantjansten/pagaende-planarbete/planarende/2017-02604>